

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

- I. Quaratione prospiceretur iis qui se ab Episcopis vexatos querebantur in negotiis ecclesiasticis adversùs mores receptos. Rescripto regio requirebantur Episcopi ut à vexatione cessarent, vel se ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

clusis Francis aliisque Latinæ communionis hominibus, qui ad tuendum Imperium undecunque ad urbem accedere possent, beneficiorum illustrium & ipsius Patriarchatus spes omnino redigeretur. Ceterum antiquo jure è Clericis uniuscujusque civitatis Episcopus erat ordinandus, ut docet Celestinus Papa: *Tunc alter de altera eligatur Ecclesia, si de civitate ipsius Clericis, cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus, quod evenire non credimus, potuerit inveniri. Primum enim illi reprobandi sunt, ut aliqui de alienis Ecclesiis merito præferantur.* Cui Celestini decreto assenserunt olim Gallicani Episcopi; & ejus sententiam retulerunt Reges in Capitularia, qui è propria diæcesi secundum statuta canonum Episcopum eligendum esse docent. Quod ab Imperatoribus quoque Romanis olim constitutum fuerat, de quibuscunque Clericis, ad capitationis onera peræquanda. Regula ista cum ab aliquot annis, post electiones abollas, Romanæ Curia rescriptis infracta esset, obtrufis Episcopis & Clericis, non solum ex aliena civitate, sed etiam ex alio regno, non omnino constitutione regia antiquorum canonum vigor assertus est, sed ad usum præsentem accommodatis rationibus prudenter temperatus; ut saltem qui episcopatibus vel aliis beneficiis sunt admovendi, è regno petantur, si minus licet eos ex unaquaque civitate petere. Sed de hac re copiosè dicemus alibi: cujus tamen mentionem hinc injecimus, ut constaret de duabus regulis. Prima est, Reges ex officio invalescentibus malis & scandalis sedulo prospexisse, interpellata prius apostolicæ sedis auctoritate. Secunda est, Principes muneri suo satisfecisse, cum partem aliquam antæque disciplinæ, etsi non integram, in usum restituerunt, quatenus ad salutem regni illis necessaria esse videbatur.

CAPVT X.

Synopsis.

I. Quæratione prospiceretur iis qui se ab Episcopis vexatos querebantur in negotiis ecclesiasticis adversus mores receptos. Rescripto regio requirebantur Episcopi ut à vexatione cessarent, vel se iudicio sifterent, bonorum capione indicta. Formula rescripti antiqua è Regestis Curia Parisiensis.

II. Explicatio illius rescripti. Causa decimarum recensetur inter spiritualia. Si tamen insolita decime peterentur, Reges exactionem prohibuerunt; & excommunicationes, si qua ob eam rem lata essent, revocari iusserunt.

III. Consuetudine tolli possunt decime personales, & predialium quota præscribi. Quin etiam induci ut è serio genere fructuum nulla solvatur decima. Quare

constitutio qua eam exactionem prohibet est justa, è Covarruvia: qui tamen non docet qua ratione Principes ea de re statuere potuerint.

IV. Ob scandalum quod inde oriebatur, Philippus auctoritatem suam huic negotio interposuit; ut patet è verbis rescripti. E nova decimarum exactione scandala nasci fatentur Canoniste.

V. Ad Regum officium pertinet scandala è rebus ecclesiasticis amovere, è Leone, & ex Anastasio, & è Leonis Senonensis epistola ad Childebertum. quod fit jure tuitionis.

VI. Rescriptis Cancellaria Reges tuebantur olim Liberates Ecclesia Gallicana, ut docet locus petitus è Comitibus Thronensibus anni 1493.

VII. Privilegia quoque sibi à Romanis Pontificibus concessa, multis adversus Episcopos indictis, & bonorum capione tuebantur, ex constitutione anni 1367.

VIII. Severiores penas imponebant Iustiniani leges Episcopis contumacibus adversus disciplinam.

I. **I**NSPICIENDUM nunc est qua ratione sibi consulerent qui se à Galliarum Episcopis adversus consuetudines receptas & decreta Pontificum vexari in rebus ecclesiasticis contenderent. Exposita per libellum facti specie, rescriptum Principis actori concedebatur; quo monebantur Episcopi ut ab ea vexatione abstinerent, aut si aliquo jure se fultos putarent, ad diem rescripto condictam se in Curia Regis sistentem causam suam dicturi, suspensa interim sententiæ executione; alioqui, pignoribus captis, ad parendum cogentur per regios ministros. Quod probatur illustri in eam rem exemplo petito è veteribus Curia Parisiensis regestis, quod hinc inferendum putavi: ubi rescripto ad Baillivum seu Seneschallum Santonensem dato inferitur rescriptum ad Episcopum Santonensem. *Philippus Dei gratia Francorum Rex Baillivo Santonensi. Episcopo Santonensi literas nostras mittimus in hæc verba: PHILIPPUS Dei gratia Francorum Rex dilecto in Christo Episcopo Santonensi salutem. Frequens ad nos perduxit relatio gravibus onusta querelis, quod vos, seu gentes vestre, vel officiales vestri, vobis ratum habentibus, contra consuetudinem diutiùs observatam, decimam exigitis de rebus de quibus prestari non consuevit, novumque modum decimandi inducitis, in grave scandalum provincia; & quando populus vobis subditus vobis non obedit, per excommunicationem Consulium & similium rectorum dictorum locorum, etiam populam ipsum gravatis; quinimò etiam villas & loca predicta in nostro dominio existentia supposuistis ecclesiastico interdicto, contra privilegia nostra. Nos igitur his scandalis obviare volentes, vos attentè requirimus quatenus à predictis cessetis, & attentata in præjudicium & scandalum publicum, & contra statum antiquum regni nostri, revocetis & revocare faciatis. Et si in predictis jus aliquod putetis vos habere, vobis offerimus per præsentem quod certa*

Erta Gualterio

e. Nullar. 62. d. vpl. Gratia.

etiam d. 62. è libro 1. Capitulum. In factis. C. de iudic. Eccles. Clericis ex alia possessione, vel in ea, sit ex eis ubi Ecclesiam esse constituit, videtur.

Totum in c. de h. etiam. Dicitur. Lib. de h. etiam. Reg. 4. etiam. Non h. etiam. eadem h. etiam.

Vide in h. etiam. d. 1.

die coram nobis veniatis Parisius, & Nos cum nostri deliberatione Consilij providebimus super his prout servata pace & salute Ecclesie & patrie faciendum fuerit & ad nos pertinebit. Alioquin deesse non poterit quo minus ad vitanda hæc scandala & pericula que inde possunt exurgere, provideamus de remedio opportuno. Et quid inde facere volueritis, Seneschallo nostro Santonensi, per quem presentes literas vobis presentari volumus, respondeatis, ut juxta responsionem vestram circa talia possit rationabiliter provideri. Datum Parisius die septima Feb. 1312. Mandamus vobis quatenus dictas literas eidem presentetis. Et si ipse contenta in eisdem literis facere recusaverit, aut plus debito distulerit, bona ipsius temporalia tamdiu ad manum nostram teneatis, donec ipse premissa adimpleverit. Actum Parisius die 7. Februarij anno 1312.

C. Casus. De præf. c. 3. De iudicij. Glossa in c. Quæstio. De decimis.

Philippi constitutio: De cognitione decimarum non feudalium in petitorio vel possessorio, præsertim inter ecclesiasticas partes, genus nostræ se nullatenus intravit.

Covarruvias lib. 1. Variar. c. 17. §. 8. vers. nono.

II. Vt autem hujus rescritti vis, quantum ad quæstionem istam illustrandam pertinet, penitus intelligatur, sciendum est jus percipiendi decimas inter res spirituales ab omnibus recenseri. unde sequitur materiam illam ad ecclesiasticam jurisdictionem pertinere. Quod obtinebat olim apud Gallos, & constitutione Philippi IV. Francorum Regis anno MCCCIII. lata confirmatum fuit; dummodo decimarum in feudum datarum controversia non moveretur. Attamen si decimarum petitio fieret ab Episcopis vel ceteris Clericis adversus prædiorum possessores, quarum solutio in useta esset in iis locis unde exigebantur, Reges nostri non alienum existimarunt à munere suo huic negotio auctoritatem suam interponere, illas exactiones insolitas impedire, excommunicationum, si quæ ab Episcopis in recusantes latae essent, revocationem indicare, & eam pignoribus captis urgere, ut docuit rescritum à me prolaturum.

III. Certum quidem est ex omnium sententia decimas personales consuetudine aboleri posse, & prædialium quantitatem ad minorem decima fructuum parte redigi posse, seu quotam præscribi. Certum quoque est, ex Pauli Castrensis aliorumque Iuriconsultorum opinione, eam consuetudinem quæ in plerisque orbis Christiani regionibus viget, esse legitimam, nempe ut ex certo fructuum genere nulla solvatur decima, utpote ex scæno, herbis, & oleo. Vnde sequitur regiam constitutionem, qua decimarum ejus generis solutio prohibetur, summa quidem ratione niti, ut observat Covarruvias loquens de Caroli V. Imperatoris & Hispaniarum Regis lege Toleri lata anno millesimo quingentesimo vigesimo quinto. Sed summus ille Iuriconsultus non docet quare ratione ad suam auctoritatem secularis

Princeps materiam illam merè ecclesiasticam revocare potuerit. Itaque quod ille omisit in tuenda Principum suorum lege, id ego agere conabor pro asserenda constitutione jam olim à Regibus nostris decreta. Idem enim Rex Philippus IV. qui decimarum cognitionem à iudicibus suis amovit, eadem lege Seneschallis suis præcepit ut à nova & insolita decimarum exactione cives adversus Clericos defenderent, & rescritto quod supra protuli, exequendæ legis & tuendorum civium modum præscripsit.

IV. Vera itaque ratio ob quam Philippus negotium istud sibi vindicat, & scandalo petitur quod è nova & insolita exactione decimarum oriebatur, cujus proinde depulsio à regio patrocinio expectanda erat. Id profuturum conceptis verbis in dicto rescritto ad Episcopum Santonensem dato: *Contra consuetudinem diutius observatam, decimam exigitis de rebus de quibus præstari non consuevit, novumque modum decimandi inducitis in grave scandalum provinciæ. Mox: Nos igitur his scandalis obviare volentes. Infra: Providebimus super his prout servata pace & salute Ecclesie & patrie faciendum fuerit.* Ex ea decimarum nova petitione scandala & offensiones oriri non dissimulant Glossator, Ioannes Turrecremata, & Felinus, qui eam ob causam aiunt Ecclesiam ab earum exactione cessare. Sed addere debuerant exactionem illam à Principibus quoque repressam, ad procurandam Ecclesie & regni pacem, saltem in hoc Galliarum regno.

V. Ex novitatibus quæ veterem Ecclesie vel regni statum convellunt, discordias, scandala, & offensiones manare probavimus libro superiore, & ad Regis officium pertinere ut pacem Ecclesie & regni inviolatam præstet, legibus latis aut aliis remediis impedimenta amolendo. Quibus addi potest, Leonem I. agnovisse hanc sollicitudinem Principibus competere, ne scandala in rebus ecclesiasticis emergant, in epistola ad Theodosium: *Siquidem præter imperiales & publicas curas, piissimam sollicitudinem Christiane religionis habetis, ne scilicet in populo Dei aut schismata aut hereses aut ulla scandala convalescant.* Eadem fuit Anastasij Pontificis sententia, qui Anastasium Imperatorem rogavit ut nomen Acacij Episcopi Constantinopolitani jam facti non recitaretur in mysteriis inter ceteros Episcopos. Damnatu erat à Felice Papa. Sed quia adversus illam sententiam pluribus exceptionibus utebantur Græci, prudenter Anastasius non urget executionem rei judicatæ. Novam rationem usurpat, scilicet scandali vitandi, quod unitatem Ecclesiarum ob nomen Acacij

Philippus & Seneschallus ad nos, rionem. Causam. Iudicium. Quæstio. De decimis. De iudicij. Glossa in c. Quæstio. De decimis.

Glossa in c. 3. De iudicij. De decimis. Turrecremata & Felinus. c. 4. 1. Felinus. De iudicij.

Leo I. ep. ad Theod.